

Zavedajoč se, da smo mi jaka in preizkušena organizacija, so nam ponudili predsedstvo, katero pa smo z ozirom na zaposlenje naših članov ožjega sosveta, posebno tov. Dimnika, katerega so vsi želeli na predsedniškem mestu, zlasti pa z ozirom na našo organizacijo samo, za sedaj odklonili.

Činovniški Savez in UJU.

Učiteljstvo se je odločilo za vstop v čin. savez. Med predsedstvom UJU in glavnim savezom v Beogradu vladajo še nekatera nesoglasja. Poverjeništvu je napravilo na obe strani potrebne korake, zlasti pri savezu, da se sporna zadeva čim prej uredi in da pristane savez na vse upravičene zahteve naše organizacije.

Osnutek novega šolskega zakona.

Poleg vsega obilega dela smo dobili v pretres osnutek novega šolskega zakona. Ker je bil čas za presojo in stavitev izpreminjivalnih predlogov sila kratek, smo pri tegnili k delu vse bližnje tovariše. Vsem tovarišem pa smo poslali odtis tega zakonskega osnutka v proučevanje.

Čajkovičev zakonski osnutek šolskega zakona sicer ni naš ideal, ki si želimo predvsem dobrega okvirnega zakona, vendar moramo povdariti, da ima mnogo dobrih točk. Čuli pa smo, da ga je komisija, kateri je bil predložen v razsogo in popolnitev, v marsičem poslabšala.

Gibanje po okrajnih društvih UJU.

Med tem je vladalo živahno življenje po naših društvih, na njihovih zborovanjih, katera so posejali vaši zastopniki v poverjeništvu, pa ne kot policaji in ogleduhi, kot tovariši, ki so bili pripravljati dati potrebna pojasnila in sprejemati vaše želje in nasvete. Smatram za potrebo povdariti, da poverjeništvu ni oblast, ampak vršilec vaših

želj in zahtev, zato mora slišati vas, ako hoče služiti vam in skupni naši dobri stanovski, narodni in državni stvari.

Spomenik Nj. Vel. Kralju Petru-Osvoboditelju.

Odbor za postavljenje spomenika Nj. Vel. pok. kralju Petru Vel. Osvoboditelju in Ujedinjitelju, nas je povabil na sodelovanje pri tem patriotskem činu.

Prepričan sem, da se bo vse učiteljstvo z veseljem odzvalo našemu vabilu pri tem patriotskem delu v znak hvalečnosti do velikega in junaškega očeta našega ljubljene velikega kralja Osvoboditelja.

Uverjen sem, pa naj govore karkoli, da bo naš učiteljstvo svoje iskreno patriotsko čustvovanje manifestiralo v polni meri ne samo z besedo — ampak v dejanju. (Buren dolgotrajen aplavz in odobravanje).

Da je govoril tovariš poverjenik iz srca navzočim, je pričal ob sklepu njegovega poročila buren aplavz.

Revizijsko poročilo.

Slediti bi moralo tajniško poročilo, Toda tov. Mavrič predlaga, naj pride takoj na dnevni red poročilo revizijskega odbora, da lahko to absolviramo dopoldne. Predlog je soglasno sprejet.

Poverjenik proglašajo sejo za tajno. Apelira na učiteljstvo, naj varuje čast in ugled stanu in smatra zadevo za tovariško.

Sprejet je bil nato primeren predlog za sanacijo zavoženega gospodarskega položaja. Blagajnik tov. G. rum poroča, da so od 10. januarja 1926 poravnane vse obveznosti poverjeništvu, da so vsi trije listi aktivni. Poziva blagajnik okrajnih društev, da točno vrše svojo dolžnost, ker le potem bo od slej brezhibno lahko delovalo tudi poverjeništvu in bo, kakor dosedaj, sproti plačevalo vse liste in obveznosti poverjeništvu. (Dalje prihodnjič.)

Misli k osnutku novega zakona o narodnih šolah.*

(Iz referata tov. Viktorja Grčarja na učiteljskem zborovanju za Maribor mesto, dne 19. januarja 1927.)

Historijat šolske zakonodaje pri nas.

Dosedanji ljudskošolski zakon iz l. 1869. je odpravil prejšnjo šolsko ustavo v Avstriji iz l. 1805. in odpravil konkordatsko šolo iz l. 1855.

Bistveno je bilo doseženo s tem zakonom dvoje: 1. iztrgal je šolo iz rok cerkvene hierarhije; 2. uvedel splošno osemletno ljudskošolsko obveznost, t. j. otvoril splošno izobrazbo najširšim plastem naroda.

Še je kot veliko pridobitev tedanjega časa uvedel v šolo realne predmete.

Ta zakon je seveda naletel na hud odpor onih krogov, ki so dotlej šolo smatrali kot svojo domeno — krogov cerkvene hierarhije in konservativnih krogov Avstrije, ki jim splošna ljudska izobrazba ni šla v račun, ker so se bali, da bi se izobrazeno ljudstvo ne dalo lahko vladati.

Ti krogi so započeli hudo, vztrajno in dosledno borbo proti novemu zakonu. Slovenci tistih let so stali na strani reakcije. (Nastop dr. L. Tomana v dunajskem parlamentu. Šuklje.)

S šolsko novelo 1883. leta so dosegli ti krogi svojo prvo zmago. Novela je pomenila koncesijo cerkvi. Cerkev je dobila do neke mere vpliv na šolo, a v zakon se je vnesla možnost šolskih olajšav glede obiska, na podlagi katerih se je v nekaterih deželah 8-letna šolska obveznost znižala na 6 let.

S tem pa borba za šolo ni bila končana. Z vztrajno doslednostjo vidimo navedene kroge uporabljati vsak trenotek, da pridobe šolo nazaj.

1888. leta predlaga krščansko-socialni posl. knez Lichtenstein zopet novelo (v januarju).

Istega leta predlaga posl. Lienbacher nov zakonski načrt, ki naj bi izročil šolo cerkvi.

1890. leta je bil opasen moment, ko so predlagali v gosposki zbornici avstrijski škofje, da se dá cerkvi odločilen vpliv pri namestitvi učiteljev. To so preprečili liberalni mladočehi.

1897. leta je napovedalo ministrstvo Bardeni nov zakon o učiteljskih, ki bi uvedel konfesionalna učiteljska. To so onemogočile zamotane parlamentarne razmere.

1896. leta imamo predlog Šelenhoch, ki pa je ostal demonstracija.

1808. leta je krščansko-socialni poslanec Jelek predlagal znižanje šolske obveznosti, a bil zavržen.

* Neprijatelji učiteljske enotnosti, skupnega dela, stanovskega edinstva trojijo v svet, da se je z združitvijo učiteljskih vrst in vstopom vsega učiteljstva v UJU organizacija odrekla vsakemu razpravljanju o šolskih vprašanjih, posebno pa o šolskem zakonu. Jasno je, da so vse te trditve gladko izmišljene. Ne samo, da se organizacija ni odrekla razpravljanju v vseh vseh vprašanjih, ki se tičejo šolskega zakona, temveč hoče to razpravljanje celo poglobiti na ta način, da ne bo le enostrano razpravljala o vseh teh vprašanjih, temveč pusti vsakemu članu svobodno izražati svoje nazore. Spoznavanje medsebojnih nazorov nas duhovno pogloblja in usposablja za svobodno mišljenje in razsojanje. Zdravi nazori bodo zmagali! Neprijatelji stanovske sloge in edinstva naj pretehtajo, koliko

in umetnosti, vežbanje gospodarskih in socialnih vrlin.

Vse to bi moralo najti v zakonu izraza. Ako je zakon iz 1869. leta uvel realne predmete kot novorojenčke v šolo — mora danes to načelo realnosti pouka praznovati zmago.

Zahteva današnjega časa je, sploh postaviti ves pouk na prirodna tla. Človek, človeško bivališče, vas, okolica, narod, družva, dežela, domovina, vse to je produkt prirode in nujna je zahteva, da se človek v njej spozna. Človeka je po tegniti iz njegove namišljene višine in ga postaviti nazaj na zemljo. Človek se mora zavedati svojega mesta v prirodi, in iz tega načela bi moral izhajati ves pouk. Zakon pa tega ne povdarja dovoljno.

Šolska obveznost.

Najslabša stran zakona je, da dejansko omogoča zmanjšanje šolske dobe.

Naše načelo mora biti: proč z vsakimi olajšavami glede šolskega obiska.

Vsako izkoriščanje otroškega dela je nesocialno — tudi, če se to vrši doma. Ako nismo zato, da bi otroci delali v tovarni, tudi ne moremo biti zato, da bi na račun šolskega pouka delali doma. Najbolj pa je obsojati, da se olajšave pouka koncentrirajo na zadnji dve šolski leti. To sta leti, ko je razum otrok že razvit, ko zamore že sam iz svoje notranjosti ustvarjati predstave, ko je torej za pouk najplodovitejši čas.

Zato postavljamo kot našo zahtevo: Dobo osnovnošolske obveznosti ne gre krčiti, temveč razširiti za dve leti. In sicer naj slede osmim letom obveznega šolskega pouka dve leti obveznega nadaljevalnega šolstva s skrčenim poukom (tipa obrtno-nadaljevalne in kmetijske nadaljevalne šole), ki imata strokovni značaj.

Nadaljnja hiba zakonskega osnutka je da ne onemogoča prenapolnjenosti.

Proti birokraciji v šolski upravi.

Zakonski osnutek izročila šolo birokraciji. Birokracija pa je smrt napredka. Zato je povdariti težnjo demokracije šolstva. Povdariti je važnost lokalne inicijative, ker samo tako se bo dala preprečiti nivelizacija naše šole navzdol.

Enakopravnost učiteljstva in disciplinski predpisi.

Učiteljstvu prinaša zakon poboljšanje sedanjega položaja.

Načeloma je povdarjati popolno enakopravnost med ženskim in moškim učiteljstvom, in to v pravicah kakor v dolžnostih.

Zahtevati je, da veljajo za učiteljstvo iste disciplinarne odločbe, kakor za ostalo uradništvo.

Uvedba šolske demokracije.

V šoli naj postanejo odločilni oni činitelji, ki so v tesni vezi z njo.

Ti so:

V prvi vrsti otrok — kar se ima izražati v izvedbi pouka;

v drugi vrsti učitelj;

v tretji vrsti starši.

Danes je zamenila gospodarja šole, ki je bila nekdanj cerkev, t. j. duhovno gospodo, posvetna gospoda. Jaz pa povdarjam zahtevo, proč z vsako gospodo iz šole. Zato uvedba šolske demokracije.

Tehniška izgradba osnutka šolskega zakona.

Z ozirom na tehnično izgradbo osnutka je omeniti, da je v mnogočem prenatrpan, da vsebuje mnogo, kar bi spadalo v pravilnike. To je, kakor smo že omenili pri II. slabosti, ker bode zakon postal ovira za razvoj šolstva takrat, ko bo nadaljnji napredek na polju pedagogike današnje stanje že preteklo.

Intervencija predsedstva UJU za korist učiteljstva.

Predsednik našega Udruženja pri gosp. pomočniku ministrstva prosvete. — Upokojitev učiteljstva z 32 leti in 15⁰/₀. — Ravnopravnost poročenih učiteljic. — Za učitelje-begunce. — Zbirka za Jugoslovanski dijaški dom. — Mōderndorferjev slučaj. — Pritožba proti premestitvam. — Hrvatski učitelji izven našega Udruženja žele vstopiti v UJU.

Predsednik našega Udruženja je obiskal dne 24. januarja t. l. pomočnika prosvetnega ministra g. Obradoviča, mu dostavil nujne zadeve ter se istočasno informiral o sledečih vprašanjih.

Predstavka UJU.

1. Ali je v proračun vnešena odredba, da dobijo učitelji 10% po 32 letih službe, ko stopijo v penzijo.

2. Ali je v proračunu odredba, da se izenačijo prejemki omoženih učiteljic z učitelji.

3. Ali se priznajo službena leta učiteljem-beguncem iz drugih teritorijev.

4. Ali se bo popravila krivica storjena tovarišu Mōderndorferju.

5. Ali se bode ugodilo predlogu UJU in odredilo gotov dan, ko bode smelo učiteljstvo zbirati od otrok prispevke za Jugoslovanski dijaški dom UJU.

Odgovor g. pomočnika.

G. pomočnik je pokazal mnogo dobre volje, da ustreže zahtevam UJU. Izjavil je:

1. Že g. ministru je bila izražena želja naj se vnese v finančni zakon odredba, da imajo vsi oni uradniki, ki se jim službena leta štejejo po specialnih zakonih, všteje 15% v penzijo s tem zakonom, torej naj tudi učiteljem, ki stopijo po 32 službenih letih v pokoj, pripada 15%. Ukazano je referentu g. Kasapiću, da preišče zahtevo in skupno z načelnikom g. Polovinom stilizira določbo za finančni zakon.

2. Kar se tiče učiteljic je težja zadeva, ampak poskušal bo narediti vse, kar je za sedaj mogoče.

3. O priznanju službenih let učiteljem-beguncem, je rekel g. pomočnik, da je bila zadeva pred strokovnim svetom in je predložena strokovni komisiji za tolmačenje zakona.

4. Vprašanje tov. Mōderndorferja se je pretresalo delj časa in je konstatirano, da

njegovi prestopki niso tako veliki, da bi moral on radi njih trpeti, ampak stanje, ki je nastalo vsled njegovega pisanja, je tako, da je najbolje, da gre g. Mōderndorfer iz Mežice, kjer je z uspehom deloval na prosvetnem polju. G. pomočnik je razložil predsedniku ves razplet, intervencije drugih ministrstev in je na koncu dodal, da je pripravljen tov. Mōderndorferju dati boljše mesto, katero on sam želi, samo, da ne zahteva povratka v Mežico.

5. Rečeno je, da se bo pozneje določil dan, ko se bo po vsej Jugoslaviji pobiralo od mladine prispevke za Jugoslovanski dijaški dom.

Intervencija glede premeščanj.

Predsednik UJU je ob koncu zahteval, da se v finančni zakon vnese določba, da imajo učitelji, kaznovani s premestitvijo po izvršeni kazni pravico pritožbe na Državni svet, ker sedaj niti te pravice nimajo. G. pomočnik je vzel to zahtevo na znanje in bode o njej obvestil gosp. prosvetnega ministra.

Hrvatsko učiteljstvo želi vstopiti v UJU.

Nazadnje je vzel g. pomočnik z mize list »Hrvatski učitelj«, pokazal na uvodni članek v istem in izjavil željo, da se v UJU združi vse učiteljstvo, torej tudi ono, zbrano okoli omenjenega lista, ki izraža željo za pristop v UJU, ampak samo pod častnimi pogoji.

Predsednik UJU je nato izjavil, da ga veseli pažnja g. pomočnika za UJU in da gojijo vsi člani UJU iskreno željo, da pristopijo v njihove vrste vsi učitelji, ki so se do sedaj abstirirali. Mi tovarišem ne stavljam nikakih ponižujočih pogojev za vstop, temveč jih sprejemamo z odprtimi rokami, vrata v UJU so odprta vsakomur, ki želi stanu dobro in vodi stanovsko politiko: znana je pot za vstop in ta pot je polna časti za vse in polna ljubavi za vsakega iskrenega borca stanu.

Splošne vesti.

— Odbor za zakon o narodnih šolah v Nar. skupščini, ki sestoji iz 21 poslancev, je izbran tako, da je v njem 11 učiteljev in tudi bivši prosvetni minister Pribičević. Predsednik in tajnik odbora sta učitelja. V odboru so sledeči učitelji: Jovan Čirković, predsednik; Marko Petrović, tajnik; Kosta Gnjatić, Vasa Franičević, Andra Kujundić, Dušan Marković, Prokopje Šiljak, Dim. O. Popović, Mihajlo Kujundić, Etem Mulabdić in Jovan Jović. Kakor poroča »Narodna Prosveta« je želja tudi novega prosvetnega ministra, da bo zakon čim prej sprejet. Od slovenskih poslancev so v odboru minister dr. Kulovec in dr. Pivko.

— »Narodna Prosveta« prinaša v 10. številki od 6. februarja informativen članek, ki v njem na kratko navaja vsebino uvodnega članka »Stanovske organizacije in politične stranke« iz »Učiteljskega Tovariša«.

Dalje opozarja na listek »Šola bodočnosti in pot k njej«. Koncem članka čestita novim poslancem-učiteljem, ki so izvoljeni v mariborsko oblastno skupščino.

— Novi minister prosvete, Resor ministrstva prosvete v sedanjem Uzunovićevem kabinetu je prevzel g. Velja Vukičević, ki je svoječasno že bil minister prosvete.

— 15 od sto za učitelje z 32 službenimi leti je vnešenih, kakor poročajo listi, v finančni zakon.

— Usoda Višje ped. šole. »Vreme« z dne 3. t. m. prinaša sledečo vest: V finančnem zakonu za leto 1927/28. je člen 104., ki se nanaša na Višje ped. šole in se glasi: V početku šolskega leta 1927/28. se bode uknil višji tečaj tretjega in četrtega letnika. Tretji letnik se več ne otvori, nego samo četrti. Sedanji slušatelji tretjega letnika končajo četrty letnik v letu 1927/28., s čimer bode ukinitve višjega tečaja kon-

čana. V prvi razred višjih pedagoških šol v letu 1927./28. bodo sprejeti učitelji na podlagi razpisa. Dovoljeval se jim bo za časa študija dveletni dopust, brez pravice na službene prejemke. Finančni odbor je že sprejel proračun in s tem tudi to odredbo o Višjih ped. šolah.

— **Poverjenike Slovenske šolske Matice** iz okrajev: Litija, Konjice, Sevnica, Maribor mesto, in Dolnja Lendava, nujno prosim, da mi čimprej pošljete članske sezname za leto 1926. Knjižice so stavljen, naklade jim pa vsled manj-kajočih seznamov ne moremo določiti. Prosim ponovno, pošljite mi sezname z obratno pošto! Na članarino počakam lahko do 1. marca. — **Pavel Plesničar**, blagajnik Slov. Matice, Ljubljana, Komenška ulica 8.

— **Jubilej učiteljskega društva Lužičkih Srbov**, Koncem leta 1926. so proslavljali v Budišinu 40-letnico »Slobodnog udruženja katoličkih učitelja srpske Lužice«. Pred 40 leti 16. septembra 1885. leta, se je zbralo v vasi Hrešćicah 7 srbskih učiteljev, ki so sklenili ustanoviti srbsko učiteljsko društvo. V začetku so sodelovali katoliški in evangeljski učitelji, a zadnji, razen malih izjem, niso pristopili k društvu, ki se je moralo nato omejiti le na katoličane. Ustanovljeno je bilo: »Katoliško učiteljsko udruženje v kraljevini Saški«, ki je imelo svoj prvi občni zbor 19. novembra 1890. leta. Na jubilejnem sestanku je podal učitelj Ševček lep pregled društvenega delovanja vseh 40 let.

— G. inž. Lupša, znani raziskovalec južno-azijskih pokrajin, mi je obljubil, da pride proti zmerni odškodnini predavati v seniški mladini o svojih doživljajih. Škoda bi bila, da je samo jeseniška mladež tako srečna, da posluša tako predavanja. Zato naj tudi druge šole povabijo g. inženirja v mladinski krog, tako, da bo imenovani napravil turnejo po Gorenjski. Pooblaščen sem, da sprejemam povabila, nakar jih predložim g. inž. Lupši, ki bi svoja predavanja v kratkem pričel izvrševati. Skioptikon za projekiranje slik je na razpolago v Radovljici. Odškodnina zelo zmerna. Prosim za odziv. — **Pibrovce**, Jeseniče.

— **Člani okrajnega učiteljskega društva za srez Litija** se naprošajo, da pošljejo pristopne izjave najkasneje do 20. februarja t. l. upraviteljske šole v Litiji in nakažejo članarino za mesec januar in februar društvenemu blagajniku g. Rostoharju v Litiji. Kdor ne pošlje do 20. t. m. izjave, se črta v imeniku in se mu ukine pošiljanje listov.

Tajnica.

— **Družabni sestanek ljubljanskega učiteljskega društva** se je vršil 5. svečana 1927. Ob do- ločeni uri se je zbralo v restavraciji »Ljubljanskega dvora« okrog 80 tovarišev in tovarišic. Razvila se je prav prirosta in animirana zabava. Ad hoc sestavljeni kvartet nas je presenetil s svojimi umetnimi in narodnimi pesmicami. S kratko napitnico se je zahvalil za zaupanje, ki mu ga je izkazalo ljubljansko učiteljsko društvo. Novi društveni predsednik tov. Vilko Mazl. Mlade tovarišice so pa navrale s svojim zabavnim nastopom 262 Din za Učit. konvikt. Pozdravljamo take sestanke, ker so prepotrebni v svrhu medsebojnega spoznavanja in utrditve stanovske edinosti.

— **Potovanje učiteljskega društva v Prago in Varšavo**. Na eni zadnjih sej izvršnega odbora UJU v Beogradu je bilo sklenjeno, da se priredi v aprilu učiteljska ekscurzija po Češkem in Poljskem. Delegati izvršnega odbora so se že javili tozadevno pri češkem in poljskem poslaniku, kjer so bili zelo ljubezno sprejeti. Oba poslanika sta obljubila iti izvršnemu odboru tozadevno na roko. Na tej ekscurziji naj bi se tudi vodila pogajanja o ustanovitvi »Unije slovanskih učiteljskih društev«. To idejo so prvi začeli propagirati Poljaki in predlagali že dvakrat konferenco slovanskih učiteljev v Beogradu; sedaj pa bo ta ideja morda vendarle realizirana. Podrobnosti o ekscurziji bodo objavljene pozneje.

— **Na občnem zboru ljubljanskega učiteljskega društva** dne 5. februarja 1927 je bil sprejet predlog tov. Repovža, da se ustanovi v Ljubljani učiteljski zbor, ki bo nastopal le ob družabnih veseljih in žalostnih prilikah. Pozivamo tovarišice pevke in tovarišice pevce, ki bi bili pripravljeni sodelovati pri tem zboru, da se javijo na naslov: **Mirko Dermelj**, učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani.

— **Srednja vinarska in sadjarska šola v Mariboru** sprejme 15. marca 1927 praktično (vaje) za enoletno praktično šolo. Pogoji: starost najmanj 16 let, dovršena najmanj ljudska šola, telesna sposobnost. Sprejemajo se kmetijski sinovi, ki ostanejo pozneje doma. Praktičanti dobivajo stanovanje in hrano v zavodu brezplačno ter imajo prednost pri sprejemu za prihodnje šolsko leto 1927./28. kot redni učenci kakor tudi pri podelitvi brezplačnih mest za redne učence v slučaju ubožnosti. Bišvi praktičanti so potem navadno najboljše redni učenci. Lastnorčno, na celo polo pisane in kolkovane prošnje (kolek 5 + 20 = 25 dinarjev) za sprejem praktikanov je pošiljati direkції srednje vinarske in sadjarske šole v Mariboru do 1. marca 1927 s sledečimi prilogami: 1. krstni list, 2. domovnica, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. spričevalo o moralnosti, v slučaju ubožnosti pa tudi 5. premoženjski izkaz ali spričevalo ubožnosti. Sprejemi ali odklonitev se naznani pisмено, še potrebna pojasnila daje direkcija. Drugi listi se naprošajo za ponatis tega razpisa.

Direktor Andrej Žmavc.

— **Zrebanje števil III. književne to-mbole Jugoslovenske Matice** je, kakor smo že ponovno poročali, preloženo in se vrši nepreklicno po sledečem redu: 4. in 11. marca za ambe, 18. marca za terne, 25. marca in 1. aprila za terne in kvaterne, 8. aprila za kvaterne in činkvine, 15. aprila za činkvine in 22. aprila za tombole. Tombolske tablice se do 2. marca t. l. prodajajo pri vseh šolah in vseh podružnicah Jugoslovenske Matice v Sloveniji.

— **Povišice**, Izvršni odbor UJU bo g. prosvetnemu ministru oddal postavko, naj se izplačujejo povišice od dneva zapadlosti in ne od dneva, ko je podpisan ukaz, kakor sta v zadnjem času nepovoljno rešila to zadevo Državni svet in Glavna kontrola.

III. Zabavni večer „Grafike“ na pustno soboto v Kazini

— **Vaša dobra znanka** iz predvojnih časov je ržena kava. Danes jo dobite v vsaki trgovini. ZIKA ji je ime.

— **Zdravstveni nasvet**. Če vam je zdravnik prepovedal kavo, pijte ZIKO! Zika, pripravljena z dobrim mlekom, nadomesti najfinejšo pravo kavo.

Boj za svobodo in neodvisnost učiteljskega stanu.

— **Nadzorniki niso v »Edinstvu«**. Iz seznama poverjenistva UJU — Ljubljana je bilo črtanih le troje nadzornikov, ostali so še vsi člani Udruženja Jugoslovenskega Učiteljskega. Nasprotniki stanovske enotnosti in sloge se torej s tem samo hvalijo in hočejo delati reklamo. Seveda je tako izrabljanje vse obsodbe vredno.

— **»Konkretna dejstva in stvarne pridobitve«** bi radi videli naši prijatelji okrog »Edinstva« zdaj po enoletnem delovanju zastopnikov nove stanovske politike. Takih dejstev ni lahko navesti tako, da bi jih umeli celo ljudje, ki vse negirajo že a priori. Zato je škoda izgubljeni besedi. Morda bodo ti naši prijatelji umeli vsaj to, da so še vsi na tistih mestih, kjer so bili lani ob tem času in da bi bil marsikateri izmed njih danes drugje, ko bi se ga ne bilo štutilo. To je eno. Druga pridobitev je pa to, da so vsi računi točno poravnani — seveda tisti, ki datirajo iz »nove vlade« — dasi se ni članarina zvišala niti za par cent. Tretja pridobitev — pa bolj žalostna, to je res — je ta, da imamo šele sedaj jasno sliko, kako je gospodarsko stanje iz prejšnje dobe. So pa še druge pridobitve, o katerih še izpregovorimo. — i.

— **Kjer ni ideje, tam ni osebnost**. To se opazi tudi v zadnji številki »Edinstva«. Tov. Dimnika imenuje samo 13-krat (li ni to nesrečna številka?), tov. Mencina pa 12-krat. In to je še ena izmed bolj usmerjenih številki proti prejšnjim. Same osebnosti! — i.

— **Če poide tako dalje, bomo uto-nili v samih tožbah**, jadicuje zadnje »Edinstvo«. To pač res ni razveseljiva perspektiva za bodočnost lista, ki se je komaj rodil. Dovedlj žalostno, da se tovariši spozabljajo in poslužujejo takih sredstev, ki jih mora sodišče prijeti kot kaznjiva. — i.

Učiteljski pravnik.

— **§ 100% položajna plača II./5. skupine**. V 10. številki »Učit. Tovarisha« je bila objavljena na 2. strani zelo važna razsodba Državnega sveta Br. 26.855 od 25. avgusta 1926, ki določa, da traja začasna učiteljska služba do položajnega usposobljenostnega izpita in da pripada 100% položajna plača II./5. skupine od dneva, ko je bila učitelju (ici) priznana stalnost, kar je tudi v skladu s čl. 44. urad. zakona. — Ministrstvo prosvete je izdalo z ozirom na gornjo razsodbo Državnega sveta odlok, s katerim je ustpostavilo rešenja s 100% položajno plačo, če je imel učitelj na dan razvrstitve (1. septembra 1923) usposobljenostni izpit, a ne še 3 let službe. Po razglasitvi razsodbe Državnega sveta je pričelo priznavati ministrstvo prosvete stalnost in obnem polno II./5. skupino z dnevom po položajnem praktičnem izpitu. V letu 1925. in 1926. so morali tovarišiči (ice) zaposleni po 3 letih zač. službe najprej za stalnost in šele ko jim je bila ta priznana, za priznanje II./4. skupine položajne plače. Ker se je postavila Glavna kontrola in pozneje tudi Državni svet na stališče, da pripada položajna plača višje skupine v smislu čl. 106. urad. zak. od dneva podpisa odloka in ne od dneva dospelosti, kar bi pa bilo edino pravilno, je moral marsikateri tovarišič (ice) vrniti včasih ogromne preuzitke, ki jih je prejel na višji skupini II./4. za čas od dospelosti do podpisa odloka in je v tem času užival le 60% položajno plačo II./5. skupine. Prizadetim tovarišem (cam) svetujemo, naj zaposlijo naknadno na podlagi čl. 44. urad. zakona za priznanje 100% položajne plače od dneva priznane stalnosti. Prošnji je priklopiti overvljen prepis uverenja o priznani stalnosti. Z ozirom na čl. 44. urad. zakona je prošnja v smislu čl. 128. urad. zakona koleka prosta.

— **§ Kolekovanje prošenj za položajne plače**. V zadnjem »Učit. Tovarishu« navedeno okrožnico S. br. 4059/3 od 19. novembra 1926 se nanaša na ljubljansko oblast. Štev. tozadevnega razpisa za mariborsko oblast nam ni znana.

Učiteljski pevski zbor.

— **pev. Pevski zbor učiteljskega UJU** v Ljubljani. Veliki župan ljubljanske oblasti je z odlokom z dne 24. januarja 1927 U. br. 1605, potrdil pravila pevskega zbora, zato se je vršil dne 2. februarja 1927 ob priliki pevskega tečaja ustanovni občni zbor. Pevski zbor je bil do sedaj integralen del Društva učit. glasbe. S tem dnem pa se je spoznavno z omenjenim društvom osamosvojil. V odbor so bili izvoljeni: prof. Marko Bajuk za predsednika, tov. Vilko Jurko za podpredsednika, v odbor pa: tov. Sežun Andro, Dermelj Mirko, Zupanič Drago, tovarišiči Nina Deklevova, Zora Rakova, tov. Grčar Tit, Knez Rudolf, Cander Dacorin, Jovan Maks, Primožič Ivan. Kot namestnici pa tovarišiči: Ivana Klemenčičeva in Štefanija Šubertova. — Zbor bo priredil v kratkem nekaj koncertov po deželi, v jeseni pa velik vokalni koncert v Ljubljani.

— **pev. Ljubljansko učiteljsko društvo** je na svojem zborovanju dne 5. februarja 1927 enoglasno sklenilo, da pristopi kot ustanovnik Pevskega zbora učit. UJU Ljubljana z enkratnim zneskom 500 Din. Vsi člani pristopijo kot podporniki z mesečnim prispevkom 1 Din, začenši od 1. jan. 1927. Tovariši pevci in tovarišice pevke vstopijo v zbor. (Prijava sprejema Mirko Dermelj,

Naša društvena zborovanja.

— **Ustanovitev dveh novih sreskih društev UJU: za Šmarje-Rogatec in Radovljico.**

— **Brežiško-sevniško društvo v taboru deklaratorne stanovske politike.** — *Od dne do dne se bolj kaže neuspeh umetnega razdiranja stanovske sloge in edinstva in propada nakana napraviti čimvečjo zmedo v naših stanovskih vrstah, da bi s tem preprečili uspešno delo poverjenistva.*

Vabila

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** zboruje dne 19. februarja 1927 ob 13. uri v Metliki. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika, 2. Predavanje: Vaspitanje značaj »Gorskega vjenaca«, poročla tov. Zivojnovič. 3. Društveni proračun. 4. Poročilo predsednika. 5. Ustanovitev prosvetnega odseka. 6. Slučajnosti. Kdor želi kosila, naj se javi pri tov. upravitelju v Metliki K. Barletu.

Odbor.

— **Učiteljski krožek za višnjegorski sodni okraj**. Svoje prvo zborovanje bomo imeli v sredo 16. februarja ob pol 10. uri v Stični. Dnevni red: 1. Pomen krožka in naš program. 2. Važnost zgodovinske pouka z ozirom na vzgojni pomen zgodovine. Predavanje tov. ravnatelja Merviča iz Ribnice. 3. Slučajnosti. — Udeležimo se prvega sestanka vsi do zadnjega! Pevci in pevke, prinesite pesmarice s seboj! — S.

Poročila:

— **Občni zbor brežiško-sevniškega učiteljskega društva** se je vršil dne 5. februarja 1927 ob 10. uri v Brežicah. Navzočih je bilo 64 članov in članic.

Občni zbor je otvoril preds. namestnik V ad njal s kratkim nagovorom. Pozdravil je zastopnike poverjenistva tov. Skušlja, člana ožjega sveta Plavšaka in urednika Dimnika, predsednika krškega društva UJU tov. Vaniča. Kot gost je prisostvoval tudi tov. Černač iz krškega okraja.

Predsednik naznani, da je odstopil dosedanji predsednik tov. Voglar, zato vodi on zborovanje. Ker je bil pa navzoč, ga prosil, naj obravnava on dopise, ki so došli še pod njegovim predsedstvom.

Dopisi: 1. Dopis poverjenistva UJU zaradi reklamacij listov, da naj društva pošljejo članske sezname in sproti javijo vse izpremembe vsak mesec.

2. Dopis pov. UJU zaradi revizije, da delo počasi napreduje, ker se vodi natančno in hočejo revizorji vestno in točno, brez vsakih dvomov izvršiti delo. Tov. Čopič zahteva, da se poda revizijsko poročilo iz seje širjega sveta. Predsednik ne ugoditi želji.

3. Dopis pov. UJU zaradi nezasedenih učinih mest in učit. na razpoložanju.

4. Dopis pov. UJU v zadevi poseta članov ožjega sveta pri društvenih zborovanjih. Članstvo dobi potom teh lahko najtočnejša pojasnila.

5. Dopis pov. UJU glede Zveze državnih nameščencev, da naj stavijo društva znesek za Zvezo v proračun in naj prično pobirati po 1.20 Din mesečno za Zvezo že s 1. januarjem t. l. naprej. — Interpelira tov. Zupan, da je društvo pri krajevnem društvu državnih nameščencev, ki se je obrnilo s posebnim dopisom na Zvezo, a ni odgovora. Tov. Dimnik pojasni, da so društva po pravilih le potom pov. UJU lahko člani Zveze, glede odgovora bo pa interpeliral tov. Skušlj, ki je zastopnik pov. v Zvezi.

6. Dopis »Dobrim srcem!«, ki ga tov. Voglar priporoča, komur sredstva dopuščajjo.

7. Dopis pov. UJU v zadevi projekta šolskega zakona. Tov. Dimnik pojasni, da je zadeva še vedno aktualna in celo rujna, ker se dela na projektu tudi s strani poslancev.

8. Dopis nadzornika tov. Dronovška, da naj članstvo prilaga znamke, kadar želi odgovora na privatna pisma, ker ta preveč obremenjujejo poedince pri obili korespondenci.

9. Dopis tov. Elize Kukovčeve, ki je bila neosnovano žaljena, ko je prišla

učitelj na Gluhonemnici v Ljubljani do 20. t. m.). Odbor se članstvu za naklonjenost prav iskreno zahvaljuje. Naj bi našli idealni sklepi odmev po vsej Sloveniji in zboru omogočili in olajšali vzvišeno stremljenje, pri katerem ga hipno ovira le finančna stran. Odbor.

Naša gospodarska organizacija.

— **Društvo za zgradbo Učiteljskega konvikta v Ljubljani**. V mesecu januarju sem prejel sledeča darila odnosno članarino: Vladimir Požar iz Radeč 10 Din, Josip in Justina Trobiš iz Bučke 22 Din, Hans Loser iz Grčaric 10 Din, Josip Sigmund iz Starega brega 10 Din, učiteljsko deške osn. šole Trbovlje-Vode 178 Din, Štefanija Sojer, Fara vas pri Kočevju 10 Din, učiteljsko na Uncu 160 Din, učiteljsko v Komendi 50 Din, učiteljsko na Vinici 50 Din, Slavko Šarabon, Sv. Ana nad Tržičem 10 Din, učiteljsko I. deške osnovne šole v Ljubljani 10230 Din, neimenovani 1000 Din, Fran Ločnikar, Turjak 10 Din, Josip Kobal iz Ljubljane 20 Din najdenine, Mirko Pretnar, sreski šolski referent v Ljubljani, podaril delež Učit. tiskarne z dividendo 33 Din 75 p., skupaj 1676 Din 5 p. — Josip Kobal, blagajnik.

na zadnje zborovanje kot gost predavati. (Isto se je dogodilo sedaj članom ožjega sveta, kar si pač dotičniki ne morejo šteti v čast. Pa bodi pozabljeno!)

10. Dopisa pov. UJU glede pevskega zbora predsednik ni imel pri roki.

Tajniško poročilo je bilo dokaj kratko. Blagajniško poročilo je podal tovariš Voglar. Po pregledu računov je bil sprejet absolutorij.

Naš sedanji položaj. Predsednik V ad njal prečita »Okrožnico obveznic«, ki je krožila med članstvom društva in je propagirala izstop iz UJU.

Obžalovati je, da se je hotelo na članstvo vplivati z gotovimi podpisi oseb, katere stoji uradnim osebami blizu in se je podpis teh oseb na okrožnico podrtavalo. Vendar tudi to ni zaleglo in so večinoma oni, ki so okrožnico podpisali, ostali doma. Prav so imeli, da so na ta način pokazali, da se ne dajo terorizirati. Sedaj je teror strit in jim je prosta pot nazaj, ker so bile ovržene vse trditve iz »Okrožnice-obveznic« kot neosnovane.

Struja »edinašev« se je na to točko dnevnega reda skrbno pripravljala. Vsi podpisani so se morali obvezati, da pristopijo k organizaciji »Edinstvo«. Edinaši pa so se bali navzočnosti zastopnikov poverjenistva, zato so z dopisnico obvestili pov., da navzočnost zastopnikov ne more ničesar več izpremeniti — prestop društva v »Edinstvo« je že sklenjena stvar. Bala so se resnice, ki bi jo iznesli zastopniki poverjenistva in objektivne sodbe članstva.

Vsled neparlamentarnega postopanja je prišlo do burnih scen, ker priglasenim niso pustili do besede. Celo pov. tov. Skušlju se ni dovolilo govoriti, da bi branil neosnovane očitke proti njegovi osebi. Na splošno ogorčenje so bil edinaši prisiljeni popustiti. Iz bojazni, da bi katerega od podpisanih pod težo dokazov ne izgubili, so se odstranili iz zborovalne dvorane. Izmed 64 navzočih jih je odšlo 24, pozneje so se vrnili in dvorano štirje, tako da je ostalo v dvorani še 44 članov in članic.

Zborovanje se je sedaj nadaljevalo v pravnem tovarishu.

Za predsednika je bil na predlog tov. Čopiča soglasno izvoljen pover. tovariš Skušlj, za zapisnikarja pa tov. Reichsmann. Tov. predsednik konstatira, da so se kršila pravila — vršil se je teror nad drugogomišljeniki. Za tem nas opozarja na referendum. Vadnjala, ki podtika deklaratornem komunistične ideje. Najprej so se posluževali nasprotniki nacionalnega momenta, za tem napredništva, potem svobodomiselnost, in ko to ni več vleklo, so se zaleteli h komunizmu. A tudi to bomo znali odbiti.

Dokazali bomo, da smo v resnici napredni in svobodoljubni, da ljubimo našo ujedinjeno domovino nad vse in smo mi širiteljji pravega edinstva. V dobrobit te ujedinjene domovine je morala priti celjska deklaracija, ki nas popelje po poti zakonitosti, poštenja in bratske ljubezni k resničnemu ujedinenju vsega našega stanu.

Tov. Čopič naglaš podlost podtikarstva komunizma, posebno še, ako se ve, kakšne posledice ima lahko tako sumničje za državne uradnike. Višek podlosti je, ako se komunizem in antidržavnost podtika srbskemu učiteljskega, ki je s svojo albansko Golgato pokazalo svoje iskreno svobodoljubje in ljubezen do naroda. Naglaš, da je na Hrvatskem vseobčji pokret za ujedinenje učiteljskih vrst, med tem ko se pri nas skuša z vsemi silami in sredstvi razdirati.

Nadalje zavrača tov. Dimnik očitke in trditve, ki jih iznašajo novi smeri nasprotni tovariši. Padali so predsodki in